

**Votaziun dal pievel dals
29 da november 2009
Explicaziuns dal cussegl federal**

- 1 Finanziaziun speziala
dal traffic aviatic**
- 2 Iniziativa dal pievel
«per in scumond d'exportar
material da guerra»**
- 3 Iniziativa dal pievel
«cunter la construcziun
da minarets»**

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Davart quai vegni votà

Finanziaziun speziala per incumbensas en il sector dal traffic aviatic

**Emprim
project**

Ils retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica van oz d'ina vart a la cassa federala generala, da l'autra vart a favur dal traffic sin via. Tras la midada da l'artitgel 86 da la constituziun federala vulan il cussegl federal ed il parlament stgaffir la premissa, per che questas entradas fiscalas gajan en l'avegnir a favur da la cassa federala generala e dal traffic aviatic.

Infurmaziuns davart quest project	paginas 4–11
Text da votaziun	pagina 8

Iniziativa dal pievel «per in scumond d'exportar material da guerra»

**Segund
project**

Questa iniziativa vul scumandar d'exportar material d'armament e pretenda che la confederaziun promovia las stentas internaziunalas en il sector dal discharmament e da la controlla da l'armament. Il cussegl federal ed il parlament refusan questa iniziativa senza cuntraproposta.

Infurmaziuns davart quest project	paginas 12–21
Text da votaziun	paginas 17–18

Iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets»

**Terz
project**

Questa iniziativa vul scumandar la construcziun da minarets en Svizra. Il cussegl federal ed il parlament refusan questa iniziativa senza cuntraproposta, perquai ch'ella violescha ils dretgs fundamentals e perquai ch'ella na schlia nagins problems, mabain stgaffescha mo novs.

Infurmaziuns davart quest project	paginas 22–29
Text da votaziun	pagina 26

Finanziaziun speziala per incumbensas en il sector dal traffic aviatic

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar il conclus federal dals 3 d'october 2008 davart la **creaziun d'ina finanziaziun speziala per incumbensas en il sector dal traffic aviatic?**

Il cussegl federal ed il parlament recumondan d'acceptar quest project.

Il cussegl naziunal ha acceptà il project cun 124 cunter 63 vuschs e cun 4 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 33 cunter 7 vuschs e cun 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

Sin tut ils carburants, er sin ils carburants d'aviatica, incasse-scha la confederaziun ina taglia ed ina taglia supplementara. Questa obligaziun da pajar taglia vala per sgols interns e privats, betg dentant per sgols commercialis a l'exteriur. Ils retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica van oz d'ina vart a la cassa federala generala (50 pertschient dal retgav net) e da l'autra vart a favur dal traffic sin via (50 pertschient dal retgav net plus 100 pertschient da la taglia supplementara).

Regulaziun
vertenta

Tras la midada da l'artitgel 86 da la constituziun federala duai vegnir realisà il princip da l'autenticidad dals custs tar la taglia sin ils carburants d'aviatica: Da nov duain las entradas ir a favur da quel med da transport che las ha pajadas. I duai pia valair la medema regulaziun sco per il traffic sin via. Ina mesadad dal retgav net va a la cassa federala. L'autra mesadad e la taglia supplementara – tut en tut var 40 milliuns francs per onn – van a favur da l'aviatica. Quests daners duain vegnir applitgads per la segirezza tecnica, per la protecziun cunter attentats terroristics e per la protecziun da l'ambient.

Nova
regulaziun

Il cussegl federal ed il parlament sustegnan quest project. Igl è gist che l'aviatica survegn puspè ina part da las taxas ch'ella ha pajà. Questa midada na chaschuna naginas taxas supplementaras – ni per las consumentas e per ils consuments ni per l'economia.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

En ses rapport davart la politica d'aviatica ha il cussegl federal fixà l'onn 2004 las finamiras per il traffic aviatic: Quel duai sa sviluppar uschenavant sco pussaivel resguardond il princip d'in svilup durabel. El duai colliar la Svizra cun ils centers internaziunals ed avair in standard da segirezza aut en la cumparegliaziun europeica. Per quest intent dovra il traffic aviatic cundiziuns generalas uschè avantagiusas sco pussaivel, che rinforzan en spezial sia cumpetitivitad. Perquai ha il cussegl federal proponì d'attribuir en l'avegnir a l'aviatica ils retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica, eliminond uschia il tractament inegal tranter il traffic aviatic ed il traffic sin via.

Eliminar
in tractament
inequal

Oz va la mesadad dal retgav net da la taglia sin ils carburants d'aviatica a la cassa federala generala, l'autra mesadad e l'entira taglia supplementara vegnan applitgadas per financiar il traffic sin via. A la taglia èn suttames sgols interns e privats. Il traffic aviatic commercial a l'exteriur è liberà da l'obligaziun da pajar taglia sin basa d'ina convenziun da l'organisaziun d'aviatica civila da la ONU ch'è vegnida suttascritta er da la Svizra.

Taglia sin ils
carburants
d'aviatica

Tras il project per la creaziun d'ina finanziaziun speziala per incumbensas en il sector dal traffic aviatic¹ vegn stgaffida la basa per ina nova repartiziun dals daners. Perquai che l'incassament e l'utilisaziun da las taglias sin ils carburants èn francads en l'artitgel 86 da la constituziun federala, sto vegnir midada questa disposiziun, e quai dovra il consentiment dal pievel e dals chantuns. Il nov text da la constituziun prevesa da dar en l'avegnir a l'aviatica quella part dals retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica che va oz a favur dal traffic sin via. Per tge incumbensas dal traffic aviatic che quests daners han da vegnir duvrads, vegn medemamain reglà en il

Nova repartiziun
dals retgavs
fiscals

¹ Da finanziaziuns spezialas vegni discurrì, sche las entradas ston vegnir duvradas obligatoricamain per ademplir ina tscherta incumbensa.

text da la constituziun: Ils daners vegnan impundids per la promoziun d'in aut nivel da segirezza tecnica, per mesiras da segirezza cunter attentats terroristics e per mesiras da la protecziun da l'ambient.

Sin il stgalim da la lescha stoi vegnir reglà pli tard, per tge mesiras concretas ch'ils daners da la taglia sin ils carburants d'aviatica duain vegnir utilisads. En discussiun èn ils suandants secturs: finanziaziun da la segirezza da sgol da las plazzas aviaticas regiunalas (promoziun da la segirezza tecnica), contribuziuns a controllas da passagieras, da passagiers e da bagascha sin ils eroports (segirezza cunter attentats terroristics) sco er installaziun da fanestras isoladas cunter la canera en immobiglias ch'èn exponidas a la canera da l'aviatica.

Utilisaziun
pussai vla

Las entradas bruttas da la taglia sin ils carburants d'aviatica importan en media 60 milliuns francs per onn. Sche quest project vegn acceptà, restan – suenter la deducziun da la quota per la cassa federala generala – var 40 milliuns francs per l'aviatica. La clav per reparter quests meds finanzials sto vegnir definida dal parlament. Igl è previs d'impunder ina mesadad dals daners (20 milliuns francs) per la segirezza tecnica; il rest duai vegnir applitgà per mesiras cunter attentats terroristics (10 milliuns francs) e per la protecziun da l'ambient (10 milliuns francs).

Fixaziun da la
clav da repartiziun
en la lescha

Tras questa nova regulaziun sa reduceschan las entradas da la finanziaziun speziala dal traffic sin via per var 40 milliuns francs per onn. Quai correspunda ad 1,3 pertschient dals meds finanzials ch'il traffic sin via survegn da la taglia sin ils carburants.

Pli paucs meds
finanzials per il
traffic sin via

Text da votaziun

Conclus federal davart la creaziun d'ina finanziaziun speziala per incumbensas en il sector dal traffic aviatic

dals 3 d'october 2008

*L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 29 d'avust 2007¹,
concluda:*

I

La constituziun federala² vegn midada sco suonda:

Art. 86 al. 3 frasa introductiva, al. 3bis ed al. 4

³ Ella [la confederaziun] applitgescha la mesadad dal retgav net da la taglia da consum sin tut ils carburants, cun excepziun dals carburants d'aviatica, sco er il retgav net da las taxas per las vias naziunalas per las suandantas incumbensas ed expensas en connex cun il traffic sin via:

^{3bis} Ella applitgescha la mesadad dal retgav net da la taglia da consum sin tut ils carburants d'aviatica per las suandantas incumbensas ed expensas en connex cun il traffic aviatic:

- a. las contribuziuns vi da las mesiras da la protecziun da l'ambient che daven-
tan necessarias pervia dal traffic aviatic;
- b. las contribuziuns vi da mesiras da segirezza per proteger il traffic aviatic
cunter acts illegals, en spezial attentats terroristics e rapiments, uschenavant
che questas mesiras n'èn betg chausa d'autoritads statalas;
- c. las contribuziuns vi da mesiras per promover in aut nivel da segirezza tecni-
ca en il traffic aviatic.

⁴ Sche quests meds na tanschan betg per las incumbensas e per las expensas en connex cun il traffic sin via u cun il traffic aviatic, incassescha la confederaziun sin ils carburants respectivs in supplement tar la taglia da consum.

II

Quest conclus è suttamess a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

¹ fegl uffizial federal 2007 6373

² CS 101

Las tractativas en il parlament

Per las chombras federalas èsi stà incontestà ch'ìls retgavs da la taglia sin sgols interns e privats duajan vegnir utilisads per incumbensas en il sector dal traffic aviatic. Disputaivla è dentant stada la dumonda, sche e quant enavant che l'intent d'utilisaziun duaja vegnir reglà gia en la constituziun u pir pli tard en la lescha.

Retgavs fiscals
per l'aviatica

Las duas chombras dal parlament han discutà differentas soluziuns per l'utilisaziun dals daners. Ina gronda maiortad ha sustegnì la proposta ch'ina part da las entradas da la taglia sin ils carburants d'aviatica duaja vegnir duvrada per la segirezza tecnica e per mesiras per la protecziun da la populaziun cunter la canera da l'aviatica.

Utilisaziun
dals daners

Il puntg da discussiun principal ha pertutgà la dumonda, sch'i duajan vegnir finanziadas er mesiras da segirezza ch'èn vegnidas pajadas fin ussa dals eroports, sco per exempel la controlla da passagieras, da passagiers e da bagascha u la surveglianza d'aviuns. La maiortad ha sustegnì questa soluziun, perquai ch'ella distgargiass e promovess en spezial las plazzas aviaticas regiunalas. Ina minoritad ha crititgà che la distgargia da l'aviatica chaschunia ina chargia supplementara per las finanzas federalas en l'utezza da var 40 milliuns francs.

Promoziun
disputaivla da las
plazzas aviaticas
regiunalas

Ilis arguments dal cussegl federal

Ina finamira impurtanta da la politica svizra d'aviatica è da garantir colliaziuns optimalas tranter noss pajais ed ils centers internaziunals e pia da rinforzar la Svizra sco piazza economica. Per meglierar la cumpetitivitad da l'aviatica duai il traffic aviatic survegnir en l'avegnir quels retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica che van oz a favur dal traffic sin via. Els duain vegnir impundids en spezial per la finanziaziun da mesiras en il sector da la segirezza e da l'ambient. Il cussegl federal sustegna il project en spezial per ils suandants motifs:

L'aviatica ha ina gronda impurtanza per l'economia publica svizra. Ella è in element essenzial da la politica economica exteriura ed in factur central per la Svizra sco piazza economica. Ina finamira impurtanta da la politica svizra d'aviatica è da colliar optimalmain noss pajais cun ils centers internaziunals impurtants. Per quest intent duai vegnir rinforzada l'industria d'aviatica svizra, perquai ch'ella è suttamessa ad ina concurrenza internaziunala cun in grond squitsch da custs. Quai po vegnir cuntanschi tranter auter cun dar a l'aviatica en l'avegnir ils retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica che van ussa a favur dal traffic sin via. Quests daners duain vegnir duvrads resguardond il princip d'in svilup durabel.

Rinforzar
la cumpetitivitad
da l'aviatica

Ilis retgavs da la taglia sin ils carburants d'aviatica èn bain pli-tost modests en cumparegliaziun cun las entradas totalas da las taglias sin ils carburants che importan passa 3 milliardas francs. Tuttina permettan els da finanziair mesiras che rendan il traffic aviatic tut en tut pli segir e pli ecologic. Ultra da quai eliminescha la midada costituziunala proponida er in lung tractament inegal tranter il traffic aviatic ed il traffic sin via.

In traffic aviatic
pli segir e pli
ecologic

Sch'il project vegniss refusà, tutgass quai en spezial las plazzas aviaticas regiunalas. Senza ils daners da la taglia sin ils carburants d'aviatica na po la segirezza da sgol da las plazzas aviaticas regiunalas betg pli cuvrire ses custs. Quai pervia da novas reglas europeicas che na permettian betg pli a la segirezza da sgol dals eroports naziunals da cofinanziar la segirezza da sgol da las plazzas aviaticas regiunalas. Sch'il project vegniss refusà, stuess la segirezza da sgol da las plazzas aviaticas regiunalas perquai ubain tshertgar novas funtaunas da finanziaziun ubain stritgar tsherts servetschs. Quai stess dentant en cuntradiziun cun las stentas da la confederaziun d'augmentar la segirezza dal traffic aviatic en Svizra en general, ma er la segirezza da sgol da las plazzas aviaticas regiunalas.

La segirezza da sgol
da las plazzas
aviaticas regiunalas
fiss periclitada

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament d'acceptar quest project.

Iniziativa dal pievel

«per in scumond d’exportar material da guerra»

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vos acceptar l’iniziativa dal pievel
«per in scumond d’exportar material da guerra»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l’iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l’iniziativa cun 131 cunter 63 vuschs senza abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 35 cunter 7 vuschs e cun 3 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

La Svizra dispona tradiziunalmain d'ina industria d'armament impurtanta. Quella furnescha material d'armament a l'armada svizra, fa il servetsch da mantegniment ed exportescha material d'armament a l'exteriur. La valurisaziun da quests exports han importà l'onn 2007 (ultima retschertga) circa 500 milliuns francs. Mo per producir il material d'armament exportà èn stad occupadas il medem onn var 5100 personas.

Industria
d'armament:
impurtanta
per l'economia
e per l'armada

L'intent central da l'iniziativa è in scumond d'exportar material d'armament. Tenor l'avis dal comité d'iniziativa n'è l'economia da la Svizra betg dependenta dals exports d'armas. Per mitigiar las consequenzas da quest scumond per l'economia e per ils fatgs d'occupaziun duai la confederaziun sustegnair las regions e las personas employadas pertutgadas durant diesch onns.

Tge vul
l'iniziativa?

Il cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa. L'iniziativa periclitescha ina branscha d'industria impurtanta e pliras milli plazzas da lavur. Senza la pussaivladad da l'export na pudess l'industria d'armament strusch survivor. Il sustegn ch'è previs per cumpensar las consequenzas economicas respectivas chaschunass per la confederaziun – ensemen cun las perditas da la taglia e da l'assicuranza sociala – custs totals da passa 500 milliuns francs. La finala periclitass l'iniziativa la segirezza da la Svizra, perquai che l'armament da noss pajais dependess – en cas d'ina crisa u d'ina guerra – cumplettaimain ed unilateralmain d'auters stadis.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Il project da votaziun en detagl

Suenter la publicaziun da la statistica d'exports da material da guerra per l'onn 2005 ha la grupp per ina Svizra senza armada (GSsA) prendi en mira in scumond total d'exports d'armas. Ella ha fundà il comité d'iniziativa «coaliziun cunter ils exports da material da guerra» ed ha inoltrà ils 21 da settember 2007 l'iniziativa qua avant maun. Quella cuntegna trais pretensiuns principalas:

Origin
da l'iniziativa

Primo pretenda l'iniziativa che la confederaziun sustegna e promovia stentas internaziunalas per in discharmament e per ina controlla da l'armament. Las pretensiuns respectivas a la confederaziun èn dentant formuladas en moda generala. La moda e maniera e la dimensiun da quest sustegn na vegnan betg prescrittas.

Promozion dal
discharmament
e da la controlla
da l'armament

Secundo pretenda l'iniziativa in scumond da l'export e dal transit da material d'armament. En quest connex sa tracti per exempel da chanuns da defensiun cunter aviuns, d'aviuns da trenament militars, da simulaturs militars, dal know-how e da la proprietad intellectuala correspudenta. Er duain vegnir scumandads l'intermediaziun ed il commerzi cun tala rauba, sche la retschavidra u sch'il retschavider ha sia sedia u ses domicil a l'exteriur. Quests scumonds entrassan immediatamain en vigur, sche l'iniziativa vegniss acceptada.

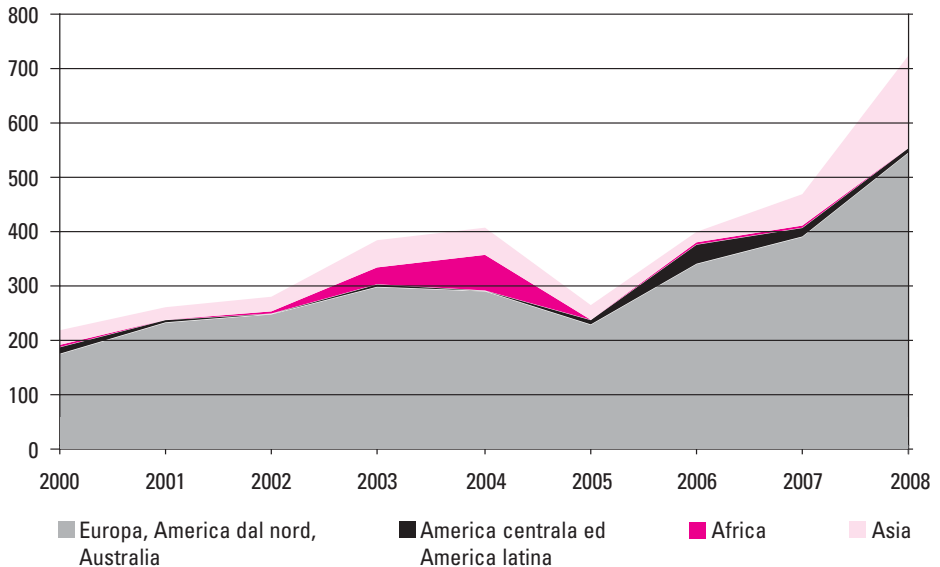
Scumond
da l'export
e dal transit
da material
d'armament

Terzio prevesa l'iniziativa che la confederaziun sustegna las regions pertutgadas sco er las emploiadas ed ils emploiads pertutgads durant diesch onns. Cun questas mesiras accompagnantas duain vegnir cumpensadas las consequenzas per l'economica e per ils fatgs d'occupaziun. Il text da l'iniziativa na di nagut davart la realisaziun da quest sustegn. Il parlament stuess l'emprim deliberar disposiziuns legalas correspudentas.

Mesiras
accompagnantas:
sustegn tras la
confederaziun

Controllas efficazias e transparentas per l'export:

Material da guerra: exports tenor continent (en milliuns francs)

- **La Svizra applitgescha criteris da permissiun severs per l'export da material da guerra.** Exclusas èn uschia per exempel furniziuns a partidas da conflict u a stadis che violeschan sistematicain e grevain ils dretgs umans. Er als pajais ils main sviluppads na dastgan vegnir furnidas naginas armas da guerra.
- **Cuntrari a blers auters stadis da l'Europa permetta la Svizra l'export da material da guerra en l'Africa, en l'Asia, en il Proxim Orient sco er en l'America centrala ed en l'America latina mo cun fitg gronda retegnientscha.** Pervia da la situaziun dals dretgs umans ch'era avant maun questa primavaira en tscherts pajais, ha il cussegl federal refusà pliras dumondas per il Proxim Orient e per l'Asia.

- **En il passà è la gronda part (passa 75%) dal material da guerra vegni exportà en stadis che represchantan valurs ch'èn per gronda part las medemas sco quellas da la Svizra.** I sa tracta da pajais sco l'Australia, l'Austria, la Belgia, il Danemarc, la Finlanda, la Germania, ils Stadis unids u la Svezia.
- **La Svizra è sin l'emprima piazza en quai che pertutga la trasparenza davart l'export dad armas a caliber pitschen e dad armas levas.** L'institut independent da Genevra per studis internaziunals davart las dumondas da svilup *Graduate Institute of International and Development Studies* examinescha mintga onn en in studi la trasparenza dals pajais respectivs en connex cun l'export dad armas a caliber pitschen e dad armas levas. L'onn 2009 ha la Svizra occupà l'emprima piazza.
Ulteriuras infurmaziuns: www.smallarmssurvey.org.
- **En cas d'abus prenda la Svizra immediatamain mesiras.** Mesirà cun il grond dumber da las dumondas d'export che vegnan permessas mintga onn, èn abus fitg rars. Avant circa dus onns è in aviun da trenament militar, che la Svizra aveva furnì al Tschad, vegni malduvrà per auters intents; plinavant èn aubizas armadas, ch'èran vegnidadas exportadas da la Svizra, vegnidadas spediadas vinavant illegalmain avant in pèr onns en il Maroc. Il cussegl federal ha reagì immediatamain cun ina suspensiun dals exports, ha prendì sancziuns unilateralas ed ha deliberà regulaziuns legalas pli severas.

Ulteriuras infurmaziuns davart las controllas da l'export da material d'armament: www.ruestungsexporte.admin.ch

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «per in scumond d'exportar material da guerra»

dals 12 da zercladur 2009

L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «per in scumond d'exportar material da
guerra»² ch'è vegnida inoltrada ils 21 da settember 2007,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 27 d'avust 2008³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 21 da settember 2007 «per in scumond d'exportar mate-
rial da guerra» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

I

La constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 107 al. 3 (nov)

³ Ella [la confederaziun] sustegna e promova las stentas internaziunalas per in disch-
armament e per ina controlla da l'armament.

Art. 107a (nov) Export da material da guerra e da rauba militar speziala

¹ L'export ed il transit èn scumandads:

- a. per material da guerra inclusiv armas a caliber pitschen ed armas levas sco er
per lur muniziun;
- b. per rauba militar speziala;
- c. per rauba immateriala inclusiv tecnologias ch'èn d'ina impurtanza essenziala
per sviluppar, per producir u per duvrar rauba tenor las literas a e b, nun
ch'ellas sajan accessiblas publicamain u servian a la perscrutaziun scientifica
da basa.

² Exceptads dal scumond d'export e da transit èn apparats che servan a la demina-
ziun umanitara sco er armas da sport e da chatscha ch'èn cleramain renconuschiblas
sco talas e che n'èn – sco medem model – betg er armas da cumbat, inclusiv lur mu-
niziun.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2007 7219

³ fegl uffizial federal 2008 7521

³ Exceptà dal scumond d'export è l'export da rauba tenor l'aleina 1 tras autoritads da la confederaziun, dals chantuns e da las vischnancas, uschenavant che questa rauba resta en lur proprietad, uschenavant che la rauba vegn duvrada da l'agen personal ed uschenavant che questa rauba vegn puspè repatriada, cur che la missiun è terminada.

⁴ L'intermediaziun ed il commerzi cun rauba tenor ils alineas 1 e 2 èn scumandads, sche la retschavidra u sch'il retschavider ha sia sedia u ses domicil a l'exteriur.

II

Las disposiziuns transitoricas da la constituziun federala vegnan midadas sco suonda:

Art. 197 cifra 8^a (nov)

*8. Disposiziun transitorica tar l'art. 107a
(Export da material da guerra e da rauba militar speziala)*

¹ La confederaziun sustegna durant 10 onns, suenter ch'il pievel ed ils chantuns han acceptà l'iniziativa dal pievel «per in scumond d'exportar material da guerra», las regiuns sco er las emploiadas ed ils emploiads ch'èn pertutgads dal scumond tenor l'artitgel 107a.

² Suenter ch'ils artitgels 107 alinea 3 e 107a èn vegnids acceptads dal pievel e dals chantuns, na dastgan vegnir dadas naginas novas permissiuns per activitads tenor l'artitgel 107a.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziativa.

⁴ La numeraziun da la cifra da questa disposiziun transitorica tar l'artitgel qua avant maun vegn fixada suenter la votaziun dal pievel.

Ils arguments dal comité d'iniziativa

GEA al scumond d'exportar material da guerra

Chars armads da la Mowag en l'**Afghanistan**, granatas da maun da la Ruag en l'**Irac** u aviuns da la Pilatus a **Darfur**: armas svizas mazzan sin tut il mund civilistas e civilists innocents. L'on passà è gist il **Pakistan**, cun sias fuainas da conflicts, stà il client il pli grond da nossa industria d'armament. D'ina pratica da permissiun restrictiva na pon ins pia insumma betg discurrer. La neutralità e la tradiziun umanitara da la Svizra èn messas en dumonda.

Economicamain è in scumond d'exportar armas supportabel: material da guerra e «rauba militara speziala» represchentan ensemen **mo 0,44 per-tschient da noss exports da rauba**. Rauba che po vegnir duvrada en duas modas («dual use») n'è betg pertutgada da l'iniziativa. Regiuns sco er lavurantas e lavurants pertutgads vegnan sustegnids durant 10 onns per midar a bransch economicas civilas.

Er la giustificaziun militara dals exports d'armas n'arriva betg da persvader: en cas da guerra na pudess la Svizra tuttina betg far quint cun la **«atgna» industria d'armament**. L'Oerlikon Contraves appartegna gia daditg a l'interpresa **tudestga Rheinmetall** e la Mowag è en possess da la societad **americana General Dynamics**.

Il scumond d'exportar material da guerra vegn ad esser in signal ferm **per la pasch sin quest mund** che dat a la Svizra ina nova credibilitad sin plaun internaziunal. Sajas disfidantas e disfidants envers la propaganda dramatisanta da la lobi d'armament e **votai GEA** a l'iniziativa dal pievel per in scumond d'exportar material da guerra.

Ulteriuras infurmaziuns: www.kriegsmaterial.ch

Dals exports svizzers d'ina valor da 100 francs derivan main che 45 raps da l'industria d'armament (tenor SECO/BAK Basel Economics).

La Svizra po exportar megliers products che armas.

Ils arguments dal cussegl federal

Per il cussegl federal è la promoziun da la segirezza e da la pasch sin il mund, l'observaziun dals dretgs umans e la promoziun dal bainstar finamiras centralas da la politica exteriura da la Svizra. La politica en dumondas da l'export d'armas sto resguardar questas finamiras. Ella na dastga dentant betg tralaschar ils interess da la defensiun naziunala, da la segirezza da la Svizra ed ils aspects economics. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

En l'industria d'armament gioga la perscrutaziun da novas technologies e da novs materials ina rolla impurtanta. L'iniziativa periclitescha questa bransch industrialia innovativa e chaschuna ina perdita da know-how. Ultra dals gronds manaschis d'armament è er pertutgadas numerusas interpresas mesaunas e pitschnas che na produceschan sezzas sco furnituras nagin material d'armament, che perdessan dentant ina part da lur incaricas en cas che l'iniziativa vegniss acceptada. Uschia periclitescha l'iniziativa pliras milli plazzas da lavur en l'industria d'armament ed en ils manaschis da furniziun. Pertutgads spezialmain fissan ils chantuns Turgovia, Berna, Turgovia, Lucerna e Sutsilvania. Numerusas interpresas produceschan ultra dal material d'armament er rauba civila. Las consequenzas economicas d'in scumond d'export badassan ins lunsch sur l'industria d'armament sco tala or.

Periclitaziun
d'ina bransch
industrialia
innovativa e da
plazzas da lavur

In scumond total d'exportar material d'armament periclitass la segirezza da la Svizra. Ina industria d'armament indigena gida a garantir in provediment sufficient cun material d'armament en cas d'ina crisa u d'ina guerra. Il basegn da material d'armament che l'armada svizra ha, è dentant memia pitschen per ina producziun economica. Tras in scumond d'export stuessan las interpresas pertutgadas serrar lur portas u dischlocar lur producziun a l'exteriur. Per ses armament fiss l'armada svizra pia dependenta dal tuttafatg d'auters stadis.

Periclitaziun
da la segirezza
da la Svizra

Il sustegn che la confederaziun avess da prestar tenor l'iniziativa durant diesch onns dastgass chaschunar – ensemen cun las perditas da la taglia e da l'assicuranza sociala – custs totals da passa 500 milliuns francs. Ultra da quai èsi problematic da ruinar l'emprim ina branscha industrialia innovativa cun in scumond d'export e da cumpensar alura il donn cun meds finansials dal maun public. En cas che l'iniziativa vegniss acceptada, na fissi betg pussaivel da dar immediatamain quest sustegn finanziel, perquai che la basa legala manca anc. Ultra da quai na pudess la mancanza da plazzas da lavur attractivas betg vegnir cumpensada cun daners.

Sustegn tras la confederaziun:
gronds custs
ed effect limità

La legislaziun vertenta permetta ina controlla da l'export da material d'armament che funcziunescha e che tegna quint dals interess da la Svizra e da sia economia. Il sustegn dal discharmament e da la controlla da l'armament, che vegn pretendì da l'iniziativa, correspunda ad ina finamira da la politica da l'exteriur che la Svizra persequitescha da vegl ennà e ch'ella resguarda en il rom da la controlla da l'export. Cumpareglià cun auters stadis è la controlla da l'export da la Svizra fitg restrictiva; ella è sa cumprovada sco via raschunai-
vla che tegna quint dals interess da tut las parts.

Controllas
efficazias
ed equilibradas
per l'export

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «per in scumond d'exportar material da guerra».

Iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets»

La dumonda da votaziun sa cloma:

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel
«cunter la construcziun da minarets»?

Il cussegl federal ed il parlament recumondan da refusar l'iniziativa.

Il cussegl naziunal ha refusà l'iniziativa cun 132 cunter 51 vuschs
e cun 11 abstenziuns, il cussegl dals chantuns cun 39 cunter 3 vuschs
e cun 2 abstenziuns.

Il pli impurtant en furma concisa

L'iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets» è vegnida inoltrada ils 8 da fanadur 2008. Ella pretenda in scumond da construir minarets en Svizra. In minaret è in edifiziu en furma da tur che stat en connex cun ina moschea. Actualmain datti quatter minarets en Svizra.

Situaziun
da partenza

Las intenziuns dal comité d'iniziativa surpassan in simpel scumond da construir minarets. Las iniziantas ed ils iniziants considereschan il minaret sco provocaziun averta envers l'urden giuridic e social da la Svizra e contestan l'impurtanza religiosa da quest edifiziu.

Il motiv
per l'iniziativa

L'iniziativa stat en cuntradicziun cun numerus dretgs fundamentals ch'èn francads en la constituziun federala e cuntrafa als dretgs umans. Ella na gida betg a proteger noss urden statal, mabain periclitescha la pasch religiosa en noss pajais. Perquai refusan il cussegl federal ed il parlament questa iniziativa.

Puntg da vista
dal cussegl federal
e dal parlament

Muslimas e muslims en Svizra

Tenor l'ultima dumbraziun dal pievel da l'onn 2000 vivevan var 311 000 personas da religiun muslima en Svizra. Funtaunas scientificas partan dal fatg che la communitad muslima dumbria oz tranter 350 000 e 400 000 personas. La gronda part dad ellas deriva da l'Europa dal sidost. En noss pajais datti var 130 fin 160 centers culturals e lieus d'uraziun muslims. Quels èn situads per gronda part en edifizis industrials, intgins en abitaziuns. Plinavant disponan var 50 fin 100 uniuns muslimas da locals d'uraziun. Actualmain datti en Svizra quatter moscheas cun minarets.

Il project da votaziun en detagl

L'iniziativa dal pievel vul francar en la constituziun federala in scumond da construir minarets. Il minaret è in edifizis en furma da tur che inditgescha in lieu da cult. En quest regard na sa differenziescha el betg d'edifizis d'altres cuminanzas religiusas, per exempel dal clutger d'ina baselgia cristiana.

Scumond
da construir
minarets

En Svizra datti oz quatter minarets, numnadain a Genevra, a Turitg, a Winterthur ed a Wangen sper Olten. A Langenthal è vegnida dada il cumenzament da fanadur 2009 la permissiun da construir in minaret¹. Sco mintga auter project da construcziun dovra er in minaret ina permissiun da construcziun. Quella premetta che tut las prescripziuns chantunalas e communalas da construcziun vegnian observadas. Plinavant sto il project ademplir las prescripziuns da la legislaziun davart la planisaziun dal territori sco er davart la protecziun da monuments istorics e dal maletg dal lieu. Sin basa da las prescripziuns davart la protecziun cunter canera po ultra da quai vegnir scumandà tut quai che pudess far canera, per exempel autpledaders u il clom dal muezin.

Minarets
en Svizra

Las muslimas ed ils muslims en Svizra vivan per gronda part ensemen senza problems cun cristianas e cun cristians, cun gidieus e cun gidieus, cun personas d'altres cuminanzas religiusas sco er cun personas senza appartegnientscha religiosa. Ellas ed els lavuran en las medemas interpresas ed abitan en ils medems lieus. Bleras e blers èn burgaisas svizras e burgais svizzers. Sco tuts ston ellas ed els respectar noss urden giuridic, han – da l'otra vart – percunter er il dretg sin in tractament equal. Quest dretg vegniss violà, sche l'iniziativa vegniss acceptada.

Dretg sin in
tractament
equal

¹ Cunter questa permissiun èsi vegnì fatg recurs tar il chantun.

Sin personas che agheschan avertamain u zuppadamain cunter l'urden politic e social da la Svizra u che propagheschan in auter sistem giuridic, sco per exempel la scharia, n'avess in scumond da minarets naging effect; ellas na smettessan betg cun lur agir. Per cumbatter efficaciamain tendenzas extremistichas e per segirar il fundament democratic e costituziunal da la Svizra dovri auters meds. Da tals meds disponan la confederaziun ed ils chantuns gia oz.

In scumond da
minarets na
purtass nagut

Ulteriuras infurmaziuns sut www.ejpd.admin.ch

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets» dals 12 da zercladur 2009

*L'assemblea federala da la confederaziun svizra,
sa basond sin l'artitgel 139 alinea 3 da la constituziun federala¹,
sunter avair examinà l'iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets»²
ch'è vegnida inoltrada ils 8 da fanadur 2008,
sunter avair gi' invista da la missiva dal cussegl federal dals 27 d'avust 2008³,
concluda:*

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 8 da fanadur 2008 «cunter la construcziun da minarets»
è valaivla e vegn suttamesa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² Ella sa cloma:

L constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 72 al. 3 (nov)

³ Igl è scumandà da construir minarets.

Art. 2

L'assemblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar questa iniziati-
va.

¹ CS 101

² fegl uffizial federal 2008 6851

³ fegl uffizial federal 2008 7603

Ilis arguments dal comité d'iniziativa

Gea al scumond da minarets – na a l'islamisaziun da la Svizra

Entant che 56 600 personas muslimas vivevan l'onn 1980 en Svizra, èn quai bainprest bunamain in mez milliun. Quest augment rapid signifitgescha per la Svizra ina gronda sfida, perquai che las personas muslimas na pratitgeschan qua betg mo lur religiun. Pli e pli fan ellas er valair pretensiuns politicas e giuridicas.

Il minaret n'ha da far nagut cun la religiun. Il minaret è il simbol da la pretensiun da pussanza politica e sociala da l'islam. Citond in poet tirc, ha il primminister tirc actual Erdogan ditg il suandant en chaussa: «La democrazia è mo il tren che nus prendain, fin che nus avain cuntanschì nossa finamira. Las moscheas èn nossas casernas, ils minarets nossas baionettas, las cuplas nossas chapellinas ed ils crettaivels noss schuldads». Quest citat n'ha da far nagut cun la religiun, mabain è ina pretensiun da pussanza politica. Il minaret daventa la spada da l'islamisaziun politica.

Il minaret n'ha betg ina funcziun religiosa. El na vegn menziunà nagliur en il coran. Millis da moscheas sin tut il mund n'han betg in minaret – senza che la pratica da la cretta islamica vegniss impedida qua tras.

Il minaret è la plattforma, giu da la quala il muezin proclamescha la predominanza da l'islam. Tgi che accepta ils minarets, sto er dir gea al muezin ed a sias proclamaziuns. Il minaret è in segn d'ina pretensiun da pussanza politica – cumparegliabel cun las pretensiuns da sa vestgir cun la burca, il vestgì islamic che cuvra tut il corp, da tolerar maridaglias sfurzadas e da legitimar la surtagliada da mattas.

Il scumond da minarets ha la funcziun d'ina refusa clera e netta da quella islamisaziun da la Svizra che entra – tras la lescha islamica, la scharia – en in conflict direct cun las libertads e cun ils dretgs fundamentals che vegnan garantids tras la costituziun federala. Tgi che vul viver en Svizra, duai respectar nossa constituziun. Tgi che vul duvrar il minaret sco spada politica per far valair in auter dretg, la scharia, n'ha nagina piazza en noss pajais. Il scumond da minarets è la ferma expressiun da questa tenuta.

Ulteriuras infurmaziuns: www.minarette.ch

Ilis arguments dal cussegl federal

L'iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets» stat en cuntradicziun cun la constituziun federala e cun il dretg internaziunal, perquai ch'ella violescha ils dretgs umans ch'èn garantids tras convenziuns. Ella na schlia nagins problems, mabain stgaffescha mo novs. Il cussegl federal refusa l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

In scumond da construir minarets periclitescha la pasch religiosa en noss pajais. La gronda maioritad da la populaziun muslima è integrada bain e respecta l'urden giuridic e social da la Svizra. In scumond da construcziun signifitgass ina refusa da questas muslimas e da quests muslims. Quai chaschunass eventualmain conflicts da loialitad e confruntaziuns che pudessan sin il pli esser en l'interess da circuls extremistics.

Periclitaziun
da la pasch
religiosa

L'iniziativa violescha dretgs umans impurtants ch'èn garantids tras convenziuns e stat en cuntradicziun cun dretgs fundamentals centrals da nosa constituziun federala. Ella violescha la libertad da religiun, perquai ch'in scumond da construir minarets restrenschesch nungiustificadamain il dretg da pratiugar la cretta per ina part da la populaziun. L'iniziativa cuntrafa er al scumond da discriminaziun, perquai ch'ella sa drizza unicamain cunter in simbol religios da l'islam; simbols architectonics sumegliants d'autras religiuns na vul ella percenter betg scumandar.

En cuntradicziun
cun la
constituziun

In scumond da construir minarets fiss er ina intervenziun sproporziunada en cumpetenzas chantunalas e communalas. Oz pon ils chantuns e las vischnancas giuditgar sezs, sch'in project da construcziun è admissibel u betg. I na dat nagins motivs da divergiar da quest urden cumprovà en cas d'edifizis d'ina tscherta cuminanza religiosa. Quest urden cumprovà permetta soluziuns raschunaivlas che correspundan als basegns locals.

Intervenziun
en cumpetenzas
chantunalas
e communalas

La confederaziun ed ils chantuns na serran betg ils eglis: els san ch'i dat tendenzas extremisticas en l'islam – sco en autras religiuns er. Las autoritads observan talas tendenzas e prendan – sche necessari – mesiras politicas e polizialas. In scumond da minarets è dentant inefficazi en quest cas. Mesiras bler pli efficacias èn scumonds d'entrar en Svizra e l'expulsiun d'imams che predegian in islam extremistic, che n'è betg cumpatibel cun l'urden giuridic e social da la Svizra.

Med nunadattà

Sche l'iniziativa dal pievel vegniss acceptada, chaschunass quai nunchapientscha a l'exteriur e donnegiass la reputaziun da la Svizra. Quai pudess avair consequenzas negativas per ils interess da noss pajais e da nossa economia.

La reputaziun
da la Svizra
patiss

Per tut quests motivs recumondan il cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «cunter la construcziun da minarets».

PP
Spediziun postala

Trametter enavos a la controlla
d'abitants da la vischnanca

Recumandaziun
a las votantas ed als votants

Il cussegl federal ed il parlament recu-
mondan a las votantas ed als votants
da votar ils 29 da november 2009
sco suonda:

- Gea a la finanziaziun speziala per
incumbensas en il sector dal traffic
aviatic
- Na a l'iniziativa dal pievel
«per in scumond d'exportar material
da guerra»
- Na a l'iniziativa dal pievel
«cunter la construcziun da minarets»

Fin da redacziun:
26 d'avust 2009

Ulteriuras infurmaziuns sut:
www.admin.ch
www.parlament.ch
www.ch.ch